

PRAVÝ STŘEDOVĚK (12. – 15. stol.)

3. Války ve středověku

Středověk byl plný válek, vždyť také typickou postavou tohoto období bývá rytíř. Ale jestliže raným obdobím probleskovaly neustálé útoky rozmanitých barbarských národů, které ničily antiku, od 12. století dostala válka více jakýsi prestižní ráz. Rozumějme, už to nebyly jen jakési zbrklé „huráakce“, ale válka se déle připravovala a potom také většinou i déle trvala. Doložme si to tedy nyní na třech konkrétních příkladech.

Asi mezi námi není nikdo, kdo by neznal tzv. „stoletou válku“☺. Zvláštní je, že se odehrála mezi dvěma zeměmi, které si ve dvacátém století ohromně rozuměly (nezmiňuji záměrně století jedenadvacáté, protože tam se tyto státy neshodly například v otázce, která se týkala útoku na Irák). Samozřejmě, že to byli Angličané a Francouzi. Právě tyto tzv. „dohodové“ státy, jak je známe z I. světové války, či „Spojenci“, jak o nich mluvíme ve II. světové válce, se nedokázaly v době středověku ani trochu shodnout. Tím hlavním problémem se pro ně stala touha po moci či dalším území. Obě dvě strany si dokázaly své zájmy tenkrát vždycky nějak obhájit. Tak například Francouzi začali mluvit o tom, že prvním anglickým králem byl beztak muž francouzského původu, protože pocházel z Normandie, a Angličané jim zase na oplátku tyto výroky obratně vyvraceli, protože i samotnou Normandii v severní Francii založili kdysi vikingové, kteří měli rozhodně blíže k Angličanům než k Francouzům. A když se do těchto hádek přidala i různá složitější sňatková politika, díky které se snažily oba národy vyženit co nejvíce území (a často právě jeden na úkor druhého), nemohlo to skončit jinak než u třířázového střetnutí, které trvalo více než sto let (samozřejmě s přestávkami☺). Tato válka je známá i pro naše národní dějiny, vždyť se jí účastnil sám Jan Lucemburský...

Nechme už anglicko-francouzských bojů a zmiňme se trochu o válkách křižáckých. Jestli si vzpomínáte, někdy v minulé fázi středověku (7. stol.) zvítězil díky Mohamedovi a jeho lidem v oblasti Arábie islám. Ten ovšem nezůstal jen uvnitř Arábie, ale velice rychle se rozšířil jako vcelku bojovné náboženství do okolního světa (mimořádně i do oblastí západní Evropy, totiž Španělska). A tím největším problémem bylo, že islámské národy (např. Turci) zaútočili i na samotnou Palestinu s městem Jeruzalémem. Dokonce se jim podařilo tuto oblast ovládnout, vždyť jsem říkal, že to židovský národ se svou vírou v biblického Boha nebude mít v dějinách zrovna jednoduché. Jenže území Palestiny spadalo stále ještě pod Východořímskou říši (myslím tím Byzantskou) a ta začíná mít strach, že by se mohla časem pod muslimským nátlakem rozpadnout. Jak by se mi na chvíli chtělo přeskočit dějiny a poznamenat, že se bojů oprávněně, protože se to jednoho dne stane, ale nepředbíhejme událostem, vždyť v této chvíli (píše se konec jedenáctého století) žádá byzantský císař o pomoc římského papeže a ten po určitém váhání pomoc přislíbil. Víte, ono to nebylo tak jednoduché. Byzanc si už delší dobu s italským Římem nerozuměla. Neshody vyvrcholily, jak si určitě někdo vzpomene, v polovině 11. století tzv. „velkým schizmatem“, kdy se církev rozdělila na západní (neboli katolickou) a východní (pravoslavnou). Nebylo tak jisté, že se rozhodne římský papež byzantského zástupce vyslechnout. Ale on to udělal a do východních krajů vyslal tisíce rytířů s křížem na hrudi, aby ochránili svět před nebezpečím islámu. Více než dvě staletí vyjížděli tyto bojovníci, aby hájili čest papeže, ale také svou pýchu a touhu po zisku. Mezi námi, s křesťanstvím tyto výpravy neměly rozhodně vůbec nic společného.

Blízko muslimského národa musíme zůstat i u třetí významné války středověku. Jedná se zde totiž o mongolskou expanzi. Možná si řeknete, že to dost připomíná nájezdy barbarů počátků středověku, ale on je tady jeden určitý rozdíl. Zatímco tyto národy zabíraly jen vcelku malá území a donutilo je k tomu tzv. stěhování národů, Mongolové se svým vládcem Čingischánem (neboli Temüdzinem) měli před sebou vizi obrovské (snad až celosvětové) říše. Celá Evropa se po dobu 13. a 14. století třásla před kopyty koní, jež nesli ve svých sedlech ty, kteří se neštíteli z hlav nepřátel skládat pyramidy, aby prý měla roztráštěná města alespoň nějakou architekturu☺. Dokonce i náš panovník Václav II. měl mít co do činění se zběsilým průjezdem Mongolů (čili Tatarů) přes naše území. Naštěstí si nás tenkrát, až na nějaké to vydrancování vesnic, moc nevšimli.

Ano, středověk byl válečnou dobou, ale na druhé straně, co to znamená ve srovnání s atomovým věkem dvacátého století? Vždyť i to se snažili lidé nějakým způsobem omlouvat a vysvětlovat. Jenže člověk už to násilí má tam hluboko v sobě a zbavovat se ho často ani nechce.